ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII. V Ljubljani 16. malega serpana 1869. **List 29.**

Ali je mar vera samo za prosto ljudstvo in ženski spol?

(Konec tega oddelka.)

2. Vera je dobra za ženski spol; tako se govorí. Tu sem prav dobro pristuje že povedani sklep: ako je vera resnična, je za vse na svetu; ako je vera dolžnost, nihče ne more izjeme delati. Če pa ni res in če vera ni dolžnost, je za ženske tako malo dobra, kakor za moške, kajti zmotnjava in goljufija ni za nobenega dobra. Hočem pa tistim, ki pravijo, da je vera le za ženske, še to vprašanje staviti: Zakaj je pa vera samo za ženske dobra? Zato, ker potrebujejo verskega ganjenja serca, pravite, in dostavljate, da ženske drugač živeti ne morejo, ker imajo mehko serce, ako ga ne izlijejo pred kom. Imaš tedaj ti, ki tako besedueš, in si mož, tisti čudni dar, da nimaš serca za Gospoda? Prav slabo srečo ti morem zarad tega voščiti!

Resnica pa je oziroma omenjenega stavka ta-le. Ako imajo ženske potrebo vere, nimajo tega samo iz splošnjih vzrokov, da vsi, ki so v življenji in imajo pamet, se morajo k Bogu oberniti, ampak tudi iz vzrokov, ki so njihovemu stanu posebno lastni. Naravna slabost in pomanjkljivost storite, da ženske toliko bolj čutijo potrebo božje podpore, kar jih bolj k Bogu priganja; čutje je močneje v ženskah kakor besede, kar storí, da vere potrebo popolnoma v sercu čutijo in zahtevajo, ako serce ni popolnoma sprideno, kar tudi drugač biti ne more. Bog je ženski dve prav posebni nalogi dal. Odkazal ji je težek in dolgoterpeči posel, otroke v pervih letih rediti, v kterih je posebna skerb neogibljivo potrebna, ktera se le misliti, ne pa popisati dá. Druga naloga ženski je, da je otročja odgojiteljica, da vseje perva zerna vere in čednosti v nedolžne serca. Da jim je ta težavni posel ložji, je božja previdnost žensko obdarovala z nežnim in ljubeznjivim sercem, da se tej dolžnosti tim rajši podverže, in stanovitniši ostane. Kadar tedaj ženska serce v to obrača, da je pobožna in verska, je naraven nasledek ta, da je vneta za vse, kar je Božjega, in da serčno ljubi vse, kar vera zapoveduje ljubiti. Torej je naravna resnica, da ima ženska veliko potrebo do vere.

Razlaga se zdaj lahko tista posebna ostudnost, ktera nas napolnuje, kadar vidimo žensko, ki trobi v rog prostodušnikov, ki zasramuje in zaničuje pobožnost in vse, kar je božjega in svetega. Gotovo je, da ženska, kadar do te stopinje zaverženosti pride, morala je zgubiti ne samo ves strah Božji, vse češčenje do Boga in vso ljubezen, kar jo je gotovo težko stalo, temuč vso sramožljivost, kar je vender lepa čednost ženskega spola; morala je od sebe vreči, in rekel bi, da je spremenila značaj, spremenila serce, in ko je vse očitanje vesti zadušila, je z nogami teptala še naj svetejši nagibe serca, ktere narava sama navdaja. Da kače sičijo (žvižgajo) in s strupom pikajo, dela grozo, ne občudovanja, kajti to je narava kače; kdor bi pa golobico kaj tacega storiti vidil, ta bi razun groze tudi neslišanega občudenja skrivati ne mogel, kajti v tem bi spoznal, da golobica meje naravne postave prestopa. To je tako resnično, da naj hujši preklinjevavec, kterega je svét kdaj poznal, Proudhon (Prudon), sam ko je neke ženske našel, ki so se topile v brezveri in krivoveri, in se s tem bahale, je rekel: naj se jih ljudje ogibajo, in to je naznanil celó v enem svojih brezbožnih časopisov, ter postavil, da se bodo od njih tudi naj bolj zanikarni ljudje s studom obračali. Je torej resnično, da je vera dobra, še celó prav dobra za ženske.

Kaj pa sledí iz tega? Imajo mar moški zato pravico izjemo delati? Ravno nasprotno! Kakor ima pri ženski čutje prevago, tako naj ima pri možu beseda prevago. Ako čutje ženo po milejših potih do vere pripelje, naj moža prepričanje do vere privleče, ako je res mož in nima manj serca in slabeje glave kakor ženska. Razun tega je vera možem tudi potrebna in sicer neogibno potrebna. Vera, nabožnost, po latinsko „religio“, ima ime od latinskega ligare, kar pomeni zvezati ali navezati ali združiti. Vera je tedaj tisto sredstvo, ki človeka zveličavno veže; kdo pa vezila bolj potrebuje, kakor tisti, ki mu na razuzdano življenje gre? Ako je res, da moškega manj kakor žensko zaderžujejo od hudega naravni vzroki in nagibi, kakor so postavim, naravna slabost, čistost, sramožljivost in strah, kako se more potem še dvomiti, da moški nimajo večji potrebe do vere, kakor ženske? Verh vsega tega je mož tudi glava cele družine, on je njen vodnik, on mora soditi družinske zadeve in razsoditi mogoče prepire, z eno besedo, on je vladar v manjšem. In ravno zarad tega potrebuje veliko večje pomoči od zgorej in večjega razsvitljenja od Gospoda, kterega je pa tudi treba odpuščenja za storjene grehe prositi. Fr. Vidic.

Vjeti papež Pij VII in revni krojač.

Naj bo jabelko od zunaj še tako lepo rumeno-rudečkasto, in očesu še tako dopadljivo, brez vse prave vrednosti — za nič je, ako ga razjeda znotraj malopriden červojedneż.

Takemu piškavemu jabelku podoben se mi zdi človek zvite buče, pa prevzetnega serca, ki marsikaj na videz dopadljivega s svojo prebrisano glavo doverši, pa ne da bi Boga častil, temuč le samega sebe iše povzdigovati v svojem delu; ter zbujati občudovanje svoje bistroumnosti pri ljudéh. Ali kam pripelje človeka taka ošabnost in zaničevanja vredno napihovanje, tega te prepriča, ljubi bralec! naslednja milo-žalostna pa resnična

dogodba iz življenja mogočno-ošabnega cesarja Napoleona I in častito-ponižnega sv. Očeta Pija VII.

Po svojih nezapopadljivih sklepih dal je Gospod Bog vojskinih trum Napoleonu posebno zmagovavno srečo v bojevanji z mnogoterimi nasprotniki. Namesto Bogu dati dolžno čast za večkratno srečno zmago, le sam sebi, to je, svoji bistroumnosti in hrabrosti svojih vojakov prilastoval je vse to, in v prenapeti ošabnosti je tirjal, da bi ga celo sv. Oče Pij VII čez mero častili, in se mu vklanjali. To je očitno pokazal, tirjaje od sv. Očeta, da naj se udajo tirjatvam njegovim, ktere so bile cerkvenim postavam naravnost nasproti. Sv. Oče tega pri svoji vesti niso smeli, pa tudi ne hotli storiti, temuč so si raji preganjanje s hudimi težavami sklenjeno izvolili, kakor več papežev pred njimi in za njimi, ker oni so od Boga izvoljeni branitelji cerkvenega prava. — Sv. Oče Pij VII bi ne bili mogli hujše razdražiti sreče pijanega Napoleona, kakor s tem, da so ga očitno izmed števila katoličanov izbrisali ali kakor pravimo, izobčili, zato, ker je svojo krivično ošabno roko stegnil po papežu podložnih deželah, in jih svoji oblasti podjarmil 1809. V svoji ošabni serditosti ukaže sv. Očeta, kakor jetnika skrivaj odpeljati iz mesta Rima in gnati na Sardinsko, ter zapreti v hudo ječo Savonsko. Kaj vse so imeli sv. Oče tukaj preterpeti, je le Bogu znano, ki je Njim za veliko poterpežljivost že davnaj podelil zasluženo plačilo v večnosti, kamor se je že tudi l. 1821 preselil siloviti, ošabni pa pozneje skesani Napoleon I.

Zgodovina nam pripoveduje tole posebno mično dogodbo, ki so jo sv. Oče Pij v Savoni doživeli. Leta 1810 se približa velika noč. Katoličani v Savoni poprosijo sv. Očeta Pija VII, da bi blagovoljno mestnjanom v spodbudo opravljali skrivnostne opravila velikega tedna. Serčno veseli obljubijo. — Ali ko se ozró na svoje v v terdi sužnosti oguljene in sem ter tje že raztergane oblačila, pošljejo po bližnjega krojača, naj bi jim za silo zakerpal obleko. Krojač pride, posluša z vsim spoštovanjem sivega starčika sv. Očeta papeža, in obljubi, da bode oblačilo popravil kar nar več mogoče in hitro. Ves zamišljen v to, kar je vidil in slišal, gre krojač od sv. Očeta proti domu z obleko papeževo. Ko stopi v stanico, razgerne papeževo oblačilo in začne z milo pritožbo pričujočim razkazovati, kako revno, čisto oguljeno in že sem ter tje raztergano oblačilo morajo nositi višji poglavar kat. cerkve, ko se vender celo nekteri posli nižjih stanov v prelepo obleko oblačijo. Do solz so ginjeni pričujoči, hitro se po vsem mestu in okolici ta reč razglasi. In kakor vidimo dandanašnji v časih cele trume pobožnih romarjev romati proti ss. Višarjem in na druge svete kraje, tako so vrele trume vernih katoličanov v Savono k krojaču gledat ondi ponošeno papeževo obleko. — Enoglasno se sklene za sv. Očeta novo obleko omisliti, in v ta namen prinese vsakteri romar dar v srebru ali zlatu, stara obleka papeževa pa se na drobne koščike razstriže in darljivim katoličanom razdeli v neprecenljiv spominek.

V kratkem je naredil krojač novo spodobno oblačilo za sv. Očeta, ter jo nesel ves vesel Piju VII v ječo, pa Njim tudi izročil mošnjico srebra in zlata, ki so ga darovali pobožni katoličani svojemu višemu pastirju iz spoštovanja.

Vsi začudeni nagovoré sv. Oče krojača: „Kaj pa to pomeni, ljubi moj sin! Od kod nova obleka in mošnjiček z denarjem?“ Krojač veselo odgovori: Katoličani mesta in okolice Vam svojemu višemu pastirju pošljejo to v znamnje svoje ljubezni in milega sočutja. Krojač po tem dopoveduje sv. Očetu, kaj in kako se je godilo v njegovi hiši s starim oguljenim oblačilom. Sv. Oče Pij, do solza ginjen tolike djanske ljubezni katoličanov, s hvaležnostjo sprejmejo novo oblačilo; mošnjico z denarjem pa krojaču izroče, rekoč: „Moj sin! Vsegamogočni čuje nad svojimi zvestimi služabniki ter s pobožnostjo enega tolaži težave druzega. On razliva svoj blagoslov čez vse. To oblačilo, menim, bo me terpelo čas mojega težavnega življenja. Ali poglavitno hrepenenje mojega serca je pomagati revnim iz težáv. Jest sem ubog jetnik, vi ste prosti.

Božja previdnost, ki mi po vas pošlje ta denar, mi kaže, da je vaša roka vredna te darove med mestne reveže razdeliti. Pojdite torej, razdelite ves ta denar med uboge po Savoni, da jim težave polajšate. — Tako usmiljeno in modro so ravnali nekdaj Pij VII, tako tudi še dandanašnji ravnajo višji poglavar katoliške cerkve sv. Oče Pij IX, ki od obilnih darov, ktere jim nepretergano pošiljajo ne le premožni, ampak tudi ubožni pa pobožni katoličani iz vsih katoliških dežel, le toliko zase obernejo, kolikor je Njim neogibno potrebno, drugo pa v podporo druzih pomoči potrebnih razdajajo. Kako varno in dobro torej vsaki svoj dar naloži, ki ga za sv. Očeta odloči.

Davorin Vaški.

Čertice iz življenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

V. Kardinal grof Janez Marija Mastaj Fereti je izvoljen za papeža Pija IX.

Da je Bog gospodar človeške osode, da je On voditelj in vladar vsacega posameznega človeka in vsih narodov celega sveta, naj ga že poznajo ali ne, naj ga ljubijo ali žalijo; da se brez Njegove sv. volje in brez Njegovega dopuščenja nič ne more zgoditi ne v nebesih, ne na zemlji, ne pod zemljo: to je — vsaj za vsacega katoliškega kristjana — verska resnica. Pota Božje previdnosti pa so kratkovidnemu človeškemu umu neznana. Zato se večkrat nenadoma zgodijo nepričakovane reči, ki ravno zato napravijo toliko veče veselje, ali, če nam niso ugodne, toliko britkejšo žalost. Ali včasi pa vendar ljubi Bog, kedar namerava kaj posebnega storiti, to naznani pred svojim izvoljenim služabnikom, bodisi že po naturni ali čeznaturni poti. In skušnja nam kaže, da tudi slutnja ni po vse prazna beseda, da se nam samim včasi že naprej zazdeva, da ima kaj posebnega priti. — Enako se bere o velevažni dogodbi, ki jo imamo zdaj povedati, o volitvi Pija IX, ki se je v raznih krogih že zdavnej prerokovala. Razun že sem ter tje omenjenega, naj pristavimo še to-le:

Marija Taigi, iz reda presv. Trojice (kteri ima namen odkupljevati uboge, zarad vere vjete jetnike), je prerokovala že 13 lét popred, ko je bil še Mastaj v Ameriki, da bo ta mladi vneti duhoven še papež v hudih časih. Tej ubogi, pobožni, na duši in na telesu neizrečeno lepi ženi, ki je morala s perilom sebi in otrokom svojim kruhek služiti, ki je zarad bolezni in drugih stisk mnogo mnogo terpela, je dodelil Bog posebne gnade. Dal ji je dar čudežev, da je bolnike ozdravljala, samo da se jih je dotaknila, da je z molitvijo in opominovanjem spreobračala nar terdovratniše grešnike in grešnice, dajala kraljem in kraljicam nar boljše svete, pa vsakoršne hvale in vsakoršnega plačila se branila. Njenim očem je bila jasna preteklost, sedanjost in prihodnjost, osoda živih in mertvih, kakor odperta knjiga. Živela je v hudih, zmedenih časih, pa med tem, ko je svet prerokoval konec papeštvu, je ta sveta duša prerokovala vernitev odpeljanega Pija VII, volitev Gregorja XVI in njegovega naslednika Pija IX, sedanjega papeža. Prerokovala je nekemu duhovnu, kaj bodo še vse počeli prevzetniki v Rimu, in koliko bo imel potem naslednik sv. Petra prestati. Papež, kteremu je ta osoda odločena, je zdaj še priprost mašnik, ki je daleč proč od domovine, v daljnih kra-

jih, je pravila natanko ta pobožna perica, kako čudežna bo njegova volitev, kako dobrotne spremembe bo vravnal; da bo imel braniti sv. Petra čolnič proti hudim nevihtam, pa da ga bode Božja roka varovala vsih sovražnikov. Na posled mu bode še dodeljen dar čudežev, in nazadnje bo sv. cerkev tako slavno premagala svoje sovražnike, da se bode temu ves svet čudil.*) — Čeravno sama še volitve Pijeve ni učakala, ker umerla je devet let pred tem veselim dnevom (47 lét stara), se je njena svetost ravno s tem poterdila, da se je njeno prerokovanje tako čudovito vresničilo. 1. avgusta lanskega leta so odperli njen grob, pa njeno truplo je bilo kakor svetniško, še prav nič se ga ni bila trohljivost lotila. Še zdaj kažejo v cerkvi presv. Device Marije Zmagovavke kraj, kjer je ta sv. služabnica svojo lepo dušo nar manjših madežev pri spovedi očiščevala in v čednosti uterjevala. Ko se njena svetost med svetom bolj razvé, upamo, da bo še njena priprošnja velika.

Neka zelo pobožna od Boga posebno razsvitljena nuna iz reda sv. Dominika na Laškem je ravno tako prerokovala, da po smerti Gregorja XVI bo dobila sv. cerkev papeža, ki bo Pij (t. j. pobožen) po imenu in značaju (Pio d' indole e di nome)." — Pač oboje res.

Še važniše je prerokovanje pobožnega škofa sv. Malahija. Ta slavni in po svojem „prerokovanji o prihodnjih papežih" obče znani škof je sklenil svoje delavno in sveto življenje že 1148 v naročji sv. Bernarda, kakor je bil sam naprej povedal, in l. 1189 so ga Klemen II za svetnika razglasili. Njegovo prerokovanje obsega od Celestina (1143) do zadnjega papeža, ki se ima imenovati Peter Rimski, sto in petdeset papežev. Ker je bilo njegovo življenje tako sveto in se je do zdaj tudi vse spolnilo, kar je prerokoval o dosedanjih papežih, si moramo misliti, da je govoril po višjem navdihnjenji in razodenji. O nasledniku Gregorja XVI je prerokoval, da bo „Križ od križa" („Crux de cruce"). Pač so ugibali po smerti slavnega papeža Gregorja, kdo da bo zadel na ramo ta križ, in ko so zvedili, da ga bo Pij IX, so se radovedno popraševali, kakov „križ" ima biti to? Bo li križ, na kterem je naš Zveličar visel, terpel in umerl? Ta ne more biti, sej zarad tega so imeli še vsi zvesti učenci Kristusovi in zlasti Njegovi nasledniki, rimski papeži, več ali menj terpeti. Piju mora biti toraj ves drugačen križ namenjen, bolj težak nego prednikom njegovim. Ta križ ni druzega kakor „beli križ na rudečem polji," ki ga ima na svojem gerbu kraljeva rodovina Savojska in Pijemonška, iz ktere sta Karol Albert in Viktor Emanvel. Ta rodovina je že neizrečeno veliko žalega storila sv. Očetu od začetka njihovega vladanja pa do zdaj. Vsako sredstvo ji je prav, da spodkopuje sv. prestol, da krajša papežu svetne pravice, in kerči papeževo deželo ter skrivaj in očitno podpira skrivne družbe in hudobne zaveze domá in drugod. — Pa tudi čez druge dežele je raztegnjen ta križ: povsod je dosti sovražnikov, očitnih in skritih, visokih in nizkih, za ktere točijo sv. Oče Pij britke solze.

(Dalje nasl.)

*) Kaj porečejo k temu sovražniki? Ko se je pervo spolnilo, se mar ne bo naslednje doveršilo? Kdor je tukaj slep, nima izgovora.

Kaj je to: svobodni zidar (frajmavrar), in svobodno zidarstvo (frajmavrarstvo)?

(Dalje.)

„Rose-Croix." — Pa če tudi viši verstovniki svobodnega zidarstva znajo več ko hruške peč', vendar jim je vedno še vse megleno pred očmi, pravi „mali tiger." — „Jedro je povito in skrito v temni globeli te sekte," djal je nekega dné izveden duhoven kratkovidnemu zidarju, ki je po dolgoletnem trudu bil vversten v „cvetokriško" versto. Revše pa je menilo, da obredi snidnični niso drugo, kakor zgodovinske maškarade. „Na vso moč se je trudil," piše nadalje omenjeni duhoven, „da bi mi bil boljšo misel vcepil zastran društva, v kterem je imel delj časa odlično službo. Na vsak način me je ta zidar hotel ometati (ofrajhati). In jaz sem kmali zanesljivo sprevidil, da eno zagrinjalo samo še se mu bo odgernilo, pa bode možu jasno vse, jasno, kaj je poslednji cilj in konec skritim zidarjem. Da pa bi mož mene preveril in pridobil, sklenil je vse žile napeti, in tudi tjekaj pogledati."

„Nekoliko dni pozneje je zopet prišel k meni, pa taki, da sem se ga ustrašil." „„Oh, ljubi moj prijatelj, ljubi moj prijatelj!"" zdihoval je in tarnal, „„prav ste imeli vi, prav prav!... Oh, prav ste imeli! Moj Bog, kje sem bil!"" — Sédel je na klop, ter v eno mer ponavljal: „„Kje sem bil? Kje sem bil? — Oh, kako prav ste vi imeli!"" — Rad bi bil zvedil nektere posamezne, dosedaj mi še neznane okolnosti, toda nič druzega ni odgovoril, kakor to-le: „„Prav ste imeli, prav, to je pa tudi skoraj vse, kar vam morem in smém razodeti."""*)

Revež je prilezel v više verste svobodnega zidarstva, kjer so mu zagrinjalo odgernili, da je pogledal, kaj imajo zadej skrito, in zagledal je satanske zanjke, pa nesrečne vjete žertve. — Pogledimo še mi za to zagrinjalo.

XI.

O skritem in skrivnem svobodnem zidarstvu.

Skrito in skrivno svobodno zidarstvo je osnovano vse drugač, nego uno, ki po snidnicah slepari, pa tudi od viših verst se razločuje, kajti ono je pravo skrivno društvo.

V skrivni snidnici snamejo zidarji svoje krinke, in se smejajo smešni pa brezbožni podobarii (simboliki), ki se verši pri posvečevanju vidnih svobodnih zidarjev. Ti zidarji zdaj kar odkrito in naravnost govoré: „Mi se vojskujemo z Bogom, s Kristusom in njegovo cerkvijo, s kralji in vsemi vladarji, ki niso z nami." Ali to poslednje je očitna laž, kajti zidarji podkopavajo tudi one vladarje, ki so vpisani v število njihovih udov, kar bomo pozneje vidili. S tim le slepé zato, da bi si vse vladarje naklonili.

Udje v skrivnem društvu nimajo velikih mojstrov, tu so si vsi enaki, celo društvo pa vodi skrivna vlada.

Patrijarha ali očaka tej skrivni zvezi poznajo k večemu štirje adepti ali sovetniki, ki posredujejo med njim pa med odseki ali „ventami." Udje raznih odsekov pa vendar ne vejo, kako nalogo ali odmeno med njimi ima vpravnik verhovnega predstojnika. Vsak odsekov zidar vpelje predstojnikovega vpravnika v kako nižo snidnico, in tako se ta reč vije in plete skozi in skozi, ter seza v naj niže snidnice zunanjega svobodnega zidarstva. Na ta način imajo skriti zidarji vse mavtarstvo v svoji oblasti, in kar oni velé, to se zgodi. Niže snidnice še ne poznajo ne svojih vodnikov, ter izveršujejo povelja, ki ne vejo, od kod so prišle, in kaj nastane, kedar se doveršé. Pač ste vredni milovanja, ker še sami vesté, čemu da ste sužnji. To ni nobena pokorščina, ki jo vedno očitate nam, to je naj hujše, naj sramotnejše, naj zaničljiviše hlapčevstvo in sužnost. Sram vas bodi! —

(Dalje nasl.)

*) Le Jacobinisme dévoilé par l' abbé Barruel, tome II., p. 312 ff.

Tri mesce na Jutrovem.

XXXIX.

(Zadnje jutro v Nazaretu. — Napoleonova celica. — Znamenita dogodba in čuden davek oo. frančiškanov. — Konjski tatovi. — Odhod. Karmel se prikaže; prijetni kraji; zajic; po ezdrelski planjavi in med Beduini; po dolini Kíšonovi mem pogorja Karmela proti Kajfi; Turško novo leto. Kajfa. Na Karmelu.)

Poslednjikrat v Nazaretu sem maševal 26. aprila v svetišu Marije Device, in pa s prav posebnim duhovnim tolažilom po opravljeni spovedi. Šli smo bili potem v samostan, kteri je čisto na drugem kraji, kakor romarnica, naše sprejmiše, namreč precej zraven cerkve oznanjenja. Vidili smo ondi stanico, v kteri je nekdaj stanoval Napoleon I. Bilo je namreč ob tistem čusu, ko je bil turke na Ezdrelski planjavi tako zmagovito otepel, kar sem že o drugi priliki omenil. Spomin je ohranjen z napisom znotraj sobe ob vratih: „Cellule memorée dela demeure du general Napoleon Bonaparte en 1799.“ Celica ima št. 29. Ob levici je napis: „In hoc signo vinces (V tem znamnji boš premagal);“ — ob desnici je ime Marije D. obkrajšano.

Preden s popotvanjem nadaljevam, naj povem mikavno dogodbo od nazareškega samostana. Spomina vreden je davek nazareških očetov frančiškanov — 70 pijastrov, ki jih vsako leto plačujejo nekemu turškemu kmetu v Safedu nad Tiberijo. (Ta kraj imajo nekteri za pravo nekdanjo Betulijo, ker od Damaska je bil prilomastil Holofern, ki je bil tukaj končan.) Pred več leti, ko so goropadni turki morili patre in druge kristjane v Nazaretu, kakor večkrat, so častiti očetje bežali v Tiberijo in od tam v Betulijo (Safed), kjer jih omenjeni turški fellah (kmet) sprejme. Da bi bili pa res varni pred nezdušnimi klavci in morivci, jih dene v naj varniše stanovanje, kamor nobenemu tujcu dopušeno ni. Grozovinski turki se tedaj pridervé in hočejo častite očete frančiškane, da bi jih poklali. Fellah jim serčno reče: „Jaz vam jih ne izdám in v neoskruniščе ne smete!“ — Tako so morali odstopiti, kmet moslem pa potem patre v Jafo odpelje, in bili so oteti. Iz hvaležnosti mu dá prednik frančiškanov ves denar, kar so ga imeli, namreč 70 pijastrov, malo čez 6 gl. Obljubili so mu pa: dokler so patri tukaj in bodo kaj imeli in premogli, da zares in gotovo vsako leto dobí svojih 70 pijastrov davka. — In res — še dan današnji vsako leto mohamedanski kmet in gospodar tiste hiše v Safedu pošlje ob svojem času dobrim patrom plačani list za 70 pijastrov, s kterim davek pobere, zraven pa tudi pritira tirjavec enega ali dva ovna za „bakšiš“; tako je sploh njegovo darilo več vredno kakor pa davek, ki ga jemlje. Hotli so se patri že odkupiti od tega davka, pa fellah ni bil zadovoljen. —

Tisto noč pred našim odhodom iz Nazareta, kakor so tožili, so bili tatje ukradli dva tistih konj, ki so bili našemu dragomanu posojeni za naše popotvanje. Menili so, da so ju tatovi med Beduine gnali in tam prodali. Enaka tatvina se menda večkrat zgodí.

Po sedmih zjutraj smo zapustili prijazni Nazaret in odrinili čez hribe proti Karmelu. Precej čez grič v dolini ob levi kažejo Jafo, nekdanjo Jafijo, rojstni kraj sv. Janeza apost. in sv. Jakopa Cebedejevega. Šli smo memo Maalut-a, Samúnije, Zabde. Prestopivši neki homec zagledamo od deleč hrib Karmel, arab. Džebel mari Elia, to je, hrib sv. Elija, kamor smo imeli zvečer priti. Vas Zejda, skoz ktero smo šli, ima silo revne hiše, kakor kertine.

Hribi po teh krajih so vsi obrašeni, polja vse zelene, človek se skorej čuti kakor bi bil v domačih krajih. Ker smo jo precej hitro dalje tirali, je marsikteri s konja cepnil. Vidili smo tukaj pervega zajca na popotvanji, kterega je g. Hörman pokadil, pa le — da je hitreje bežal. Kmali smo bili zopet na ezdrelski planjavi, to je, na njenem severno-zahodnjem koncu, in jezdili smo po nji morebiti kako poldrugo uro. Zopet so se nam nastavljali beduinski šotorji in tolste dróbnice. S planí smo šli čez gosto obrašen hribec v dol k Karmelu, ki nam je bil ob levici, hitečim po obdolji Hartije proti Kajfi, mesticu ob srednjem morji. Po tej dolini teče reka Kišon, ktere struga je pa navadno suha. Po grabnu pod Karmelom rastejo oleandri v divjačini; kaj prijazno jih je bilo viditi v rudečem cvetji.

O poli dvanajstih smo imeli predjužino pod drevesom cirom v dolini reke Kišon (Nahar el Mukatta), in ob $^3/_4$1 smo odrinili po ravnini Vadi-Jazúr proti Kajfi. Po polji se je paslo veliko konj. Malo pred mestom smo prestopili velik potok Es-Sa'adeh, ki se razširja močirno do Kajfe.

O poli štirih smo dospeli v Kajfo, mestice primorsko, polno ljudí (kacih 2000 prebivavcev), velik del praznično oblečenih, ker mahomedani so menda ravno obhajali svoje novo leto. Turške žene z otroci so čičale po pokopališih zunaj mesta. Drugi so pa tudi delali po prodajalnicah; naj veči del ljudí tukaj je namreč kristjanov, torej se tudi ne čudim več, da niso otroci nas nadlegali za „bakšiš“, kakor drugod. To mesto je nekdanje feniško „Sycaminum.“ Tankred ga je bil v srednjem veku (1100) z napadom vzel kristjanom. Razširja se ob znožji hriba Karmela; prijazno se iz mesta vidi slavni samostan oo. karmelitov, sozidan na berdu ob srednjem morji. Znotranje mesta je bolj mračno-žalostno, vender so ulice nekoliko čedniše mem druzih jutrovih mést in krajev; okrožje mesta pa je prijazno, vse lepo obdelano in zeleno, sapa silo prijetna in zdrava.

Zvečer ob petih smo prišli na zadnji odmen svojega romarskega popotvanja, namreč na hrib in svetiše Karmel, ki je pol ure od mesta.

Cerkvene pesmi.

Prestavlja J. Bilc.

Žalostna mati.*)

(Stabat Mater.)

Mati žalostna je stala
Zraven križa — se jokala,
Ko na njem je visel Sin.

Dušo njeno, ki zdihuje,
V britki žalosti tuguje,
Meč prebada bolečin.

O kak žalostna je bila
Tista blažena in mila
Mati Edinega Sinú!

Kak žal'vala, kak zdih'vala,
Kak je tresla se, jokala,
Kadar strašno je terpel!

Kje je človek, da solzica
Britka mu ne zmoči lica,
Ko bi vidil Mater tó?

O kogá ne bi ganilo,
Ko bi vidil Mater milo
S Sinom, ki terpí groznó?

Za pregrehe svoj'ga roda
Vidi Jezusa Gospoda
V bolečinah bičan'ga.

V Sina ljub'ga gled upira,
Ki v britkosti grozni umira
In življenja tek končá.

O Divica, vir ljubezni,
Daj, da čutim moč bolezni,
Da se s Tabo posolzim.

Daj da serce bo goreče,
Kristusa Boga ljubeče, —
Da dopasti mu želím.

Sveta Mati! to dodeli,
Rane Kristusa preseli,
Vtisni živo v sercé mi!

Muke Sina, ki v rešenje
Moje — je dar'val življenje,
Mati déli z mano Ti.

Daj, da s Tabo jaz žalujem,
Da nad križanim tugujem
Vedno, doklerkolj živím.

Zraven križa s Tabo stati,
Združen s Tabo žalovati,
S Tabo jokati želim.

Blažena Devic Devica,
Meni sladka pomočnica,
Daj, da s Tabo jokam se!

Daj, da Kristusa terpljenje,
Nosim celo to življenje,
Rane vtisni mi v sercé.

---

*) Ta in dve naslednji himni se berejo v dotičnih sv. mašah po berilu ali listu in se imenujejo „nasledvanja“ ali „sekvencije.“

Rane mi v teló utisni,
Križ na rame mi pritisni
Za ljubezen Sinovo.

Ogenj ta naj me ogreva,
Brani Ti me, čista Deva,
Kadar strašna sodba bo.

Naj me sveti križ tolaži,
Smert naj Kristusa me blaži,
Milost me obdaja naj.

Ko pa truplo smert uzame,
Daj, da dušo mi objame
Slave večne — srečni kraj. Amen.

Vernih duš dan.

(Dies irae.) *)

Strašen dan bo dan plačila,
Zemlja se bo v prah zdrobila,
Priča David in Sibila.

Kakšen strah bo svet obdajal,
Kadar bo sodnik prihajal,
K ojstri sodbi človek vstajal.

Čudno bo trobenta pela,
Mertvim po grobéh donela,
Pred sodnika jim velela.

Smert, natura trepetala
Bode, ko bo stvar vstajala,
In Sodniku odgovarjala.

Bukve bodo prinesene,
V kterih dela so storjene
Dobre vse in nepoštene.

Vse, karkolj je zdaj zakrito,
Pred Sodnikom bo očito,
Kaznoval bo vse serdito.

Revež, kam se čem podati,
Kje prijatelja iskati?
Komaj dobrim bo obstati.

Kralj nezmerne visokosti,
Ki odrešiš vse, oprosti
Meni milostno slabosti!

Spomni se, o Jezus mili,
Da so zame te umorili;
Prosim, takrat se me usmili!

Hotel truden si hoditi.
Dal si se na križ pribiti,
Daj mi v blagor trud svoj biti.

Kralj pravični maščevanja!
Prosim grehov odpuščanja,
Preden sodiš naše djanja.

Da sem kriv, to sam spričujem,
Grehov svojih se sramujem,
„Prizanesi Bog!“ zdihujem.

Nisem vreden odpuščanja,
Vendar ognja maščevanja
Vari me, Bog milovanja!

Den' me, prosim, med ovčice,
Kozlov se bojim levice,
Naj deležen bom desnice!

Ko zaveržene preklete
V ogenj pahnil boš ujete,
Vzemi takrat me med svete.

V prahu k Tebi, Bog zdihujem,
Serce sterto Ti darujem,
Konec Ti priporočujem.

Dan solzá, o ura straha,
Ko bo človek vstal iz praha,
K ojstri sodbi vstal krivični!

Prizanesi, Bog pravični!
Mili Jezus Ti jim daj
Večnega počitka kraj! Amen.

Svetohlinec.

Spisal Jos. Furlani.

Le čuj, le čuj, od kterega kardela
Hinavec je, ki svetega se dela:
Labud je, kteri v belkasto si krílo
Zakriva kožo, gerdo ko černilo.

Ponarejen je kakor karta bela,
Ki zdi se, da veljavnost vso bi imela;
Ne manj ko bliščno je snega belílo,
Ki kup gnojá smerdljivi je pokrílo.

Še štrucu je ta škratelj zlo podoben,
Ima peruti, ž njima pa ne léta;
Mar človek tak res zrè v nebesa sveta?

Na videz scer ti vso svetost obéta,
V znotranjem pa lisjak je zvit, gnjusoben,
Ves poln zvijač, neusmiljen in hudoben.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Dunajsko „akademiško bralno društvo,“ ki šteje kacih poldrugi tisuč udov, je na svitlo dalo svoje sedmo letno naznanilo od l. 1867—68. Družba ima v svoji dvorani čez dve sto časnikov in listov, se vé, da naj različnišega obsega v vsakem oziru. V naznanilu se odbor posebno s tem ponaša, da družba je nenavezana (neodvisna) na vse strani; pri odbornih sejah in velikih zborih ni nobenega vladnega nadzorstva, govorov jim ni treba več rektorju v cenzuro dajati. Govori o večerih so bili raznega obsega, n. pr.: Darvinizem; Svét ko stvarjenje; Preteklost in prihodnost ljudi; Bistvo človekovo; O emancipacii ženskih; Filosofija vere; Kaj je vera? Svoboda ali edinost? Nrava materijalizma; Drahomira itd. V kakošnem oziru, pomenu itd. so se take tehtne vprašanja obravnavale, na tem, kaj pa da? je veliko ležeče. Ako je odborov duh tudi v večini mladih gospodov, se zamore letá po nekaj povzeti iz naslednjih besed v naznanilu: „Kjer je bilo treba študentovstvo dostojno zastopati, je bila naša družba v pervi versti. Dosti je, ako omenimo le impozantnega sprevoda vélikega (?) Mühlfelda, k čigar demonštrativnemu veličastvu naši udje pač niso kar naj manj pripomogli.“ — Škoda, da izmed toliko študentov na Dunaju ne pricvete tudi kaka katoliška družba, kakoršna bi v svojo in v korist občinstva in deržave silno veliko pripomogla. Taka družba na Dunaju bi si v pervem trenutku pridobila naj veči simpatijo na daljo in širjavo. —

Protest kranjske duhovšine zoper obrekovanje ljubljanskega srenjskega odbora je „Tagblattu“ do kosti segel in otresa se kakor jare, kadar iz vode pride; toda „gemeinderath“ s „Tagblattom“ vred vender moker ostane pri vsim otresanji in zvijanji. Pričakoval, kakor pravi, je „majsterštuk v bibliško-pohlevnem duhu in pobožni vdanosti“ zoper vse gerdo dolženje in krivičenje! Ali pozabil je revež, da tudi pohlevni Zveličar je z bičem segal nad skrunivce svetiša, in véliki Janez Kerstnik je gadovskim farizejem kar brez ovinka povedal, kakošnega gnjezda možje da so, in pa da brez spreobernjenja jim vsa zvijača ne pomaga nič, ker „sekira je na drevo že nastavljena“ in le ogenj ga čaka, „ako dobrega sadú ne obrodí.“ — Zdi se mu ta spominica sicer mečji od adrese deželnega odbora, ne meni pa „Tagblatt,“ da bi bili to pismo „pisali aposteljni ali njih nasledniki, ampak školastikarji.“ Ko bi se pa „tagblatoviču“ poljubilo brati aposteljske pisma, n. pr. liste ss. Petra, Pavla, Janeza, Juda, morebiti bi se mu kake druge misli uternile, in ne manj pri branji pervih pisateljev po aposteljnih. Naj le iše po vsem sv. pismu, in vidil bode, kaj se žuga zmoti, potuhi in nasprotovanju resnice.

V koliki zadregi je „T.,“ se vidi iz njegovih marnovanj in dokazovanj, ker godí se mu kakor topljencu, ki za vsako truhljeno vejico grabi, če tudi sama po vodi plava, da bi se otél. Kaj mu če n. pr. to pomagati, ako pričenja presojo adrese s cepljenjem dlake, o stavi besed? Ali če pravi, da zoper duhovstvo samo nikoli ni rogovilil, ko pa kmali nato zopet bobna o „bedauerliche Haltung des Klerus“ in komaj zraven vklene „mit ehrenvollen Ausnahmen“ (kolika milost!!) itd.? Malo ravnosledno za njegove nečela je, da primerjaje stan naše dežele z druzimi sega ravno na Gornje-avstrijansko in Tirolsko, in nam to v zgled stavi, ki je oboje dosti znano ko „ultramontansko?“ Kako da nam ni raji pokazal na „lichtfreundovski“ Dunaj in tisuče njegovih samomorov, velikanskih tatvin in goljufij, in pa ravno pri „okulturanih“ osebah? Kaj ima nam „ultramontanske“ kraje vstrič staviti, ki so imele od začetka zmiraj šolsko oliko v svojem lastnem jeziku, v nasprotji z našimi kranjskimi? Zastran branja vojaških novakov naj bi pogledal kacih 30—40 let nazaj. Znano je, da marsikteri, ki so v šole hodili, niso znali brati, marsikteri drugi pa so znali, ki so se učili med seboj ali od duhovstva. Kaj je bil vzrok, tudi „Tagbl.“ vé.

Hermagorovega društva bukve po „Tagblattu“ niso za „volksaufklärungo.“ Basta. —

Pridige in keršanski nauki ne služijo zmiraj v napredek, — ker so nekteri pridigarji že zatoženi, in to je „Tagblattu“ čisto dosti močen dokaz, da smé gerditi duhovstvo.

Smešno je tudi, da se nadvéstni deržavski „omni-

*) Ta „sequentia“ je že dobro prestavljena v slovensko; podajam bravcem tu star o prestavo, sem ter tje nekoliko premenjeno.

potencler“ tako po otročje skriva za vlado, kadar meče kamnje v duhovstvo, ko je vender o drugi priliki ne šlata ravno z žametovimi rokavicami. Terdi namreč, da je vlada poterdila, kar je srenjski odbor pisal. Ali bi bilo mar tako černjenje potlej dogma? — Enako ljubeznjivo je, da duhoven smé politizirati, pa „ne v cerkvi,“ zato ker nimajo tudi tagblattovci ondi svoje lece.

Kaj pa pravite k takemu-le modrovanju: Mi „tagblatarji“ bomo v mestu zabavljali zoper to, kar je narodu sveto; vi duhovni pa, ki pravite, da imate vpliv do ljudstva, pokažite, da je to res in storite, da ne bomo tepeni, kadar iz mesta pridemo? — Mi sicer zmiraj enako in z vso resnobo učimo nauk Gospodov, da nikomur ni pripušeno žalega storiti, tudi nasprotniku ne; ali kdor zažiga, naj pa tudi nikar prederzno v ogenj ne leti! —

Da pa sleherni celo puhloto „tagblattovih“ modrovanj zoper duhovsko adreso skupaj vidi, je svoje ovaje še nekoliko rekapituliral, namreč:

Pervi greh: Nedolžni „Tagblatt“ je sam vidil duhovna, ki je na čelu pijanih (??) kmetov šel na tabor in s taborja.

Drugi greh: Kako so se duhovni o volitvah obnašali!

Tretji greh: Stolno korarstvo je bilo podpisalo klic za volitve, v kterem se je svarilo zoper nasprotnike cerkvenih in narodnih pravic.

Četerti greh je — kdo?... „Zg. Danica“ sama! Ti šmenc! Kaj bo pa zdaj? —

K sreči občinstvo samo okolišine vsih teh ovaj vé in jih lahko presodi, koliko je v njih resnice.

Zadnje besede kardinala in nadškofa Jurja Havlika do usmiljenih sester, ktere so se bile okoli njegove smertne postelje zbrale. „Moja moč me je zapustila, sem prav slab in od dne do dne sem slabeji — ve jokate? — vsaj sem dolgo živel. — Veliko sem grešil, mnogokrat in hudo sem Boga razžalil, pa s ponižnim in skesanim sercem ga prosim odpušenja in zaupam v njegovo veliko usmiljenje. Tudi vas, ljube sestre, prosim odpušenja; odpustite mi, ako sem vas razžalil, kakor tudi jest vsem ljudem iz serca odpustim.

Napredujte marljivo v svojem poklicu za zveličanje duš, razširjajte dobroto usmiljenja, bodite zveste sveti katoliški veri. Kako lahko umerje, kdor je vero ohranil; — dajajte lep zgled, spolnujte vse, kar sem vas vedno učil, posebno ljubite se med saboj, kakor prave sestre. Kako ste srečne, da ste se svetu odpovedale! O, svet je hudoben, svet je popačen! — Spolnujte, kar vas učijo, in ne boste zabredle. Sem slab, ne morem več, odpustite mi, — vas hočem še enkrat blagosloviti.“ R—č.

Iz Kočevja. J. A. (Misijonski sad.) Da misijon pri Stari cerkvi ni bil zastonj in da bo z Božjo pomočjo veliko sadú rodil za nebesa, se bolj in bolj kaže. — V praznik Marijnega obiskovanja (2. t. m.) so vse poštene dekleta te fare skupaj stopile v tako imenovano deviško družbo (Jungfrauenbund), ktera ima namen, da se dekleta z druženimi močmi ložej zapeljivcem ustavljajo kakor pa posamezne, da se med seboj k dobremu spodbujajo in pred nevarnostjo opominjajo, posebno pa, da saj vsak mesec enkrat sv. zakramente prejemajo, ker skušnja učí, da le pogosto prejemanje ss. sakramentov nedolžnost ohrani in zapeljivosti obvaruje. — Vpisalo se jih je že nad sto. Omenjeni praznik so vse skupaj k sv. obhajilu pristopile. Domač g. kaplan pa so imeli pri juterni slovesni maši prav primeren govor, v kterem so dekleta posebno opominjevali, da naj se nikar ne zmenijo, če jih tudi kdo zavoljo tega graja ali zasmehuje. Pošten kristjan tako kaj tacega ne storí, kdor pa dobro in koristno reč graja, sam kaže, kakšnega duha da je. Nikar naj kdo ne poreče: Čemu take družbe, sej se je zdaj dekletom manj bati, ko popred, ker zdaj je misijon vso faro prerodil? Volja je res bila, ali hudega popolnoma in za vselej zatreti tudi misijon ne more. Godí se tukaj kakor je naš Izveličar pravil in kakor so tudi misijonarji napovedali, da bo izgnani satan prišel iz pušave nazaj v poprejšnje stanovanje, in če ga bo pripravljenega našel, bo še sedem hudobnih duhov, hujših od sebe, saboj pripeljal, ki bodo ondi stanovali, in tako bodo poslednje reči takega človeka hujši od prejšnih. — Taki kristjani, posebno lahkomišljeni fantje, ki niso imeli resnične volje zmiraj pošteni ostati, se zdaj hudujejo zoper to, ker jim je za grešno pohlepnost, in ker se bo takó stavil močnejši jéz usmertivni nasladnosti. Zavoljo tega je pa deviške družbe toliko bolj treba, ker hudič tudi zdaj ne miruje, ampak toliko huje rujove in iše, kje da bi ktero požerl. Treba je čuti in moliti, da ne padejo v skušnjavo. — In če bi tudi ktera iz te družbe po nesreči ali iz lahkomišljenosti bila nestanovitna, je vender gotovo, da jih bo veliko več obvarovala in zveličala kakor sicer; kolik dobiček za nebesa!

Drugi sad misijona in lepo znamnje vnete gorečnosti je tudi to, da se po misijonu dekleta in tudi žene prav pridno in obilno vpisujejo v bratovšino sv. Rešnjega Telesa.

Prelep dokaz pa, kako se je misijon ljudém priljubil in kako so se njegovi nauki v serca vtisnili je tudi to, da ni ure po dnevi, o kteri bi kdo pred misijonskim križem ne klečal, ob nedeljah in praznikih pred Božjo službo in po Božji službi pa je vse polno ljudí pred križem, ki molijo in se spominjajo storjenih sklepov. Sicer pa še posebno vsaki dan o večernem hladu farmani pred križ prihajajo, in dasiravno so dela trudni, vender celo iz daljnih vasi cele trume sem romajo, tako da se res spolnujejo besede misijonskega voditelja o. Doljaka, ki so rekli: da bo pogled na misijonski križ naj veči tolažba mnogo skušanemu gospodu fajmoštru! Mi pa rečemo z Davidom: „O Gospod, ohrani dobro voljo tega ljudstva!“

Iz Celja pišejo „Narodu,“ da namerjajo Štajarci vstanoviti novo slovensko politiško društvo in menda nov časnik. Namen bi bil, posebno poganjati se na političnem polji za pravice sv. cerkve in naroda slovenskega. Duhovske oblastnije so s tem zadovoljne, kakor je čutiti. Na čelu te vstanove so prav veljavni možje.

Teržaški škofijski list za mesec rožnik obravnava med drugim vprašanje, če naj se podelí ob smertni uri papežev blagoslov (Benedictio apostolica) tudi otrokom, ki še niso sv. Obhajila opravili? Odgovor po cerkvenih določbah je: da naj se podelí.

Pelinovec.

„Wir dürfen sogar auf Haltung und Inhalt der „Danica“ verweisen.“ Tudi Danica je „Tagbl.“ spotikljiva, kar prav radi verjamemo; — pa ne le to, temveč ona mu je tudi priča, da je „obnašanje duhovstva obžalovanja vredno.“ Zakaj? Zato, če je v pasivnem nasprotji s kakim deržavnim ukazom, kadar vest drugač ne dopustí. „Tagblatt“ pa tega nikakor ne more terpeti; on je „vladin“ čez vse vlade in trinoško absolutiških načel, kadar veljá zoper duhovstvo, on je v takem pri mérljeju naj tesnovestniši „staatsomnipotencler.“ Tacega fanatizma, kakor je v „Tagblattu,“ ne nahajamo nikjer, kakor le v frajmavrarskih časnikih, in pa v ukazih zoper katoličane po tacih deželah, kjer mavtarstvo do njih vpliv ima.

„Od tistega trenutka, ko se duhovstvo na svoje časništvo sklicuje, je nam (ste slišali?!) odgovorno za vse, kar je v njegovih listih.“ Tako je zamoževal „Laibacher Tagblatt.“ Kdo je tisti „nam?“ — Bog ne daj, ko bi od-

sihdob kdo še izrekel besede: „Bogú moramo bolj pokorni biti, kakor „Tagblattu!“ —

Naj nam pové tenkovestni „staatsomnipotencler,“ po čigar načelih je vsaki pasivni nasprotek greh, kaj on meni o naslednjih vprašanjih: Ali je bila hudobija to, da Mozesova mati svojega sinčka ni utopila, ampak otéla; zakaj po postavi bi ga bila morala v vodo zadegati? — Ali je bil Daniel smerti vreden, ker je pravega Boga molil, zakaj postava mu je to prepovedovala? — Ali so bili Ananija, Azarija, Mizael in Abdenago po pravici v razbeljeno peč verženi? Kajti oni niso molili podobe, kakor je deržavna postava zapovedovala. — Ali je bil Kristus po pravici križan? Zakaj véliki svèt se je grozil: „mi imamo postavo in po tej postavi mora umreti!“ — Po „omnipotenclerskem“ principu, po kterem je — duhovnom po „Tagblattu“ — celo pasivno nasprotovanje pregreha, je bilo na milijone kristjanov po pravici poklanih, mesarjenih, obglavljenih. Tudi „copernice“ in krivoverci s „presvetim Husom“ vred so bili po pravici sožigani; zakaj po deržavnih postavah se je taka sodba izrekovala?

Kaj meniš „Tagblatt,“ ali niso tvoji „fortšritti“ rudečkasti „rokavci?“ Ali ni tvoj „humanizem“ maličko „neronizem?“ —

K sklepu naj še pristavimo: Ako je „Danica“ v mislih in pisanji edina s katoliškim duhovstvom, je to sad edinosti katoliške cerkve; vradni organ pa ona nikoli ni bila in tudi zdaj ni.

Kaj se je bogoskrunivcu dogodilo. Protestanški list „Vossische Zeitung“ pripoveduje to-le dogodbo: „V neko mesto v zahodnjem Pruskem je prišel lovec obiskat zdravnika in ga je vabil, da naj gresta skupaj na lov. Ko se približujeta križu ob cesti, je bleknil zdravnik bogokletno, da bo v križ vstrelil. Vstrelil je zarés, in glej! iz telesa Kristusovega švigne kri. Zdravnik še v drugo vstreli, ali komaj da je telo Zveličarjevo zavoljo prejete rane padlo s križa, je padel tudi zdravnik na obraz in je bil mertev; roke pa je imel razpéte tako, kakor bi bil sam razpét na križu; pri vsem prizadevanji se niso dale roke s telesom vravnati, tako tedaj so ga morali z razpetima rokama pokopati. Ali je mogoče, da bi se človek predrznil tako ostudno bogoskruniti.“ — To po besedi piše protestanški list. (Blahovèst.)

Zijalom pred cerkvijo. Sem ter tje je silo gerda in vse graje vredna navada, da se zijalasti ljudje vstopijo ravno na taki kraj pred cerkvijo, kjer zlasti ženstvo mem v cerkev hodi. Gospé v Peštu so se zoper take debelobutičarje grenko pritožile v časniku „Gemeindezeitungi.“ Pravijo, da človek še v cerkev ne more, da bi spodobno svojo pobožnost opravil, ker vedno mladi ljudje oblegajo cerkev, kakor da bi bilo kako terdnjavo napadati. Oboroženi s „cvikarji“ in očjali prezijajo vsako memogredočo od pete do verh glave in potem jih še z mermljanjem prerešetavajo! „Mé pa ne hodimo v cerkev, da bi nas kdo občudoval, temuč edino zato, da bi molile,“ pravijo gospé. Konečno vošijo, da naj bi tisti, ki jih to zadeva, brali in se spreobernili. — Ker se pa tudi pri nas pogosto taka godí, mi svetujemo, naj se napravi novi red „debelogledov“ in naj se kinčajo z njim zijalasti korenjaki in cerkveni „štorkljostavci,“ ki jih ni ne pred ljudmí sram in ne pred Bogom strah, ter o naj svetejših dnevih, na naj svetejšem kraju, pred najsvetejšim opravilom — dostikrat celo v cerkvi — svoje nečiste oči pasejo.

Razgled po svetu.

Porotne sodbe v tiskarskih zadevah imajo zdaj po časnikih veliko opraviti, in eni jih dokaj hvalijo, drugi pa o njih mislijo kakor o vsih človeških naredbah sploh, ki imajo svojo svitlo in pa tudi svojo senčno plat. Pervi je bil na porotni sodbi na Predarlskem znani profesor in vrednik čast. gosp. Vonbank za nezadolženga spoznán. V Ljubljani ima v kratkem „Brencelj“ poskusiti dobroto te naprave.

Pravda zoper prečast. katoliškega škofa v Lincu zavoljo pastirskega lista se je pričela 12. t. m. Škof so na poklic odgovorili, da po cerkvenih postavah se ne morejo skazati pred sodnijo, pa tudi da jim je od papeža prepovedano. Deržavni pravdnik je torej svetoval, da naj se škof tudi nepričujoč od porote sodi. Pravda je merila na beganje očitnega mirú po §. 65. — Porotniki so tedaj sodili svojega lastnega škofa in ga zadolženega spoznali, v tem namreč, da je iskal očitni mir kaliti v pastirskem listu, v kterem je nauke katoliške vere in katoliške nrave (čednosti) razlagal, v kakošni zadevi so do tako imenovanih verskih postav. Deržavni pravdnik je nato svetoval, da naj bi škofa na 6 mescev zaperli; sodnija ga je obsodila na 14 dni v zapor in k povernitvi stroškov. Berž opoldan ko so ljudje to zvedili, so se zbirali po cerkvah in so posebne pobožnosti opravljali.

V Rimu po Kvirinalu in po druzih vladnih poslopjih, kakor tudi po samostanih napravljajo staniša za gospode, kterih veliko število se oglaša k vesoljnemn zboru, tako da mora zadevni odbor tudi še pri posameznih posestnikih prostorov iskati. Temu, da bi se francoska vojna domu poklicala, nihče več ne verjame. Mnogo se zanašajo tudi na glasovanje postavodajnega zbirališa na Francoskem, kterega volitve so katoliški strani na Laškem veči del po volji, ne pa laški vladi. Avstrijanski poročnik je odšel in se še le kimovca nazaj pričakuje, če že pride. („Volksfrd.“)

Razne novice. Šen-hipolitanski škof mlgsp. Fessler, tajnik pri vesoljnem zboru, se je podal 1. t. m. v Rim. — V Carigradu je menda Mustafa Fazil-paša poklican v ministerstvo. To bi bilo znamnje, da si Turčija z Egiptom ni v komolce, ker Fazil je sicer brat egipt. namestnega kralja, pa tudi neki njegov oseben nasprotnik. Ako se vname pa vojska med Turčijo in Egiptom, je vprašanje, kaj bo iz tega? Povemo naj še, da ta Fazil je zastopnik „mlade Turčije“ in je že v knjižurah in časnikih svoje osnovne misli naznanil o tej reči, ki so v kratkem te-le: Vstava, sprava vsih verstev, velike prenaredbe. — „Unità cattolica,“ ki je neutrudljiva v pomoči za katoliški Rim in sv. Očeta, zdaj zbira darove v pomoč vesoljnega cerkvenega zbora. — V Parizu je zdaj škof iz Sijam-a, ki gre iz naj krajne Azije na vesoljni zbor v Rim. Oznanuje se tudi, da vsi škofje iz Azije, Afrike, Amerike in Oceanije so napravljeni k tej velikanski slovesnosti v Rim. To naj bo v potolažilo frajmavrarskim listom, ki rogovilijo zoper vesoljni zbor. — „France“ pravi, da ni res, da bi francosko vojno iz Rima domu poklicali. — Rus je imel tudi mlgsp. Majerczak-a, kielskega škofa, že tako rekoč na verigi, da bi ga kam tje gori v Sibirijo gnal, od česar pa je odjenjal. Meni se, da smert Lubienskega ga je ostrašila. „Laibaherica“ za zanikarnim „Wandererjem“ zagovarja rusko djanje do poljskih škofov. Se bo mar kdo čudil? — Na Ogerskem je prepovedan odpad od keršanstva k judovstvu. S koliko halabuko pa judeževski listi na Dunaju naznanujejo, kadar kdo k judovstvu odpade! Dandanašnji je šega veseliti se nad pogubo duš, ktere je Kristus s svojo kervjo odkupil. — Serbska skupščina je sklenila, da vradniki in advokati se ne bodo volili v deželni zbor. Nekdo je nasvetoval, da tudi kneginja serbska mora biti le nezedinjene gerške vere, ta svèt pa je bil zaveržen. — V sekovski škofii je pod vodstvom kneza škofa vstanovljena katoliška družba zastran tiskarstva, ki ima odvračati zape-

ljive in kužljive časnike in bukve, dobre pa razširjati. — Preteklo nedeljo so se zopet pričele delegacije. Kaj pa da, ravno v nedeljo mora začetek biti, sicer bi ne dišalo po novi êri! — Govorí se velikrat o zvezi med Italijo, Avstrijo in Francijo. Če se te „katoliške“ vlade zedinijo za brambo pravice, da med drugim papežu poropane okrajine povernejo, potlej ima zveza pomen. Pa kdo bo to verjel? In pa Avstrija z Italijo, ko Italijanissimi ob vsem bregu jadranskega morja prežé, da bi prej ko moč Avstrii še dalje grabili okrajine?! Ali je to mogoče? — „Vaterland“ je že velikrat dnevniku „N. Fr. Presse“ dokazoval, da vstavin cil Pressi ni ohranjenje in vterjevanje avstrijanske monarhije, ampak vedno le gospodovavstvo njene stranke. Vse, kar se nemškemu liberalizmu noče uklanjati, s silo zatreti, ali pa saj ločiti, če je premočno in se zatreti ne dá, da se z ostankom obdela, to je glavna reč... Sej ravnopravnost vsih je na papirji, s tem naj bodo druge ljudstva zadovoljne. To je vstavno pravo „N. Fr. Presse,“ pravi „Vtrld.“ Tacih „Neue Fr. Pr.“ pa utegne pač še več biti. — „Peštanski Lloyd“ je razglasil osnovo za „versko postavo na Ogerskem,“ po kteri bi moral cesar prisego prelomiti, ki jo je o kronanji storil, ako se to sprejme. — Mlgsp. Štefan Mojzes, škof v banjski Bistrici, je od mertvuda zadet umerl. R.I.P.!

Iz Ljubljane. Nove volitve za kupčijsko in obertnijsko zbornico kranjsko bodo po vsi deželi 29. in 30. tega mesca. Volitev bo po novi postavi, namreč: Kupci ali tergovci, ki plačujejo po 8 gld. 40 kr., volijo letos 6 odbornikov; obertniki (rokodelci) pa, ki plačujejo po 2 gl. davka, volijo 8 odbornikov; in rudarji enega. Vsak volilec sme voliti le za svoj stan. Ni treba praviti, koliko je dandanašnji na tem ležeče, da se volijo pravi možje, dobri kristjani in resnični rodoljubi, ki deželo poznajo in ji res dobro hočejo. Odbor družbe „Slovenije“ je zaznamnjal može za volitev, ki jih tudi „Danica“ vsim volilcem živo priporočuje, da naj bi se volili v edinosti in brez cepljenja glasov, in pa prav vsi naj se volitve vdeležijo. Ti-le so možje, ki jih „Slovenija“ priporoča:

Za tergovce (kupce, kramarje), ali tergovski oddelek so gospodje tergovci v Ljubljani: Jož. Debevec, J. Jamšek, Vazilij Petričič, Jan. Fabian, Janez Hartman, France Fortuna.

Za obertnike (rokodelce), ali obertniški oddelek so naslednji gospodje v Ljubljani: Jož. Šventner, čevljarski mojster; Gustav Tönies, stavbini mojster; Matevž Šreiner, pasarski mojster; Pavel Skale, kovaški mojster; Blaž Verhovec, zlatar; Henrik Ničman, bukvovez; Ant. Čepon, krojaški mojster; Ant. Perme, pek.

Za rudarje, ali rudarski oddelek: Gosp. baron Mih. Zois, fužinar v Ljubljani.

Vsak volilec naj na glasovnico, ki je ob enem izkaznica, zapiše imena tistih mož, ktere voli, naj jo z lastno roko podpiše, ali pa podkriža, če ne zna pisati, in tista priča, ki ime volilca podpiše, mora pristaviti k svojemu imenu: „pisavec imena.“ Vsaka glasovnica se posebej oddá zapečatena še o pravem času. —

Iz Čateža nam je ravno kar prišlo to-le žalostno pisanje: Roka se mi trese, ko to pišem. Glej! vsa naša cerkev je oropana po noči od 12. do 13. t. m. Vrata v sakristijo so strahovito razdelane, perilo je vse vzeto — samo eno albo in en roket so nam tatovi popustili iz usmiljenja; — vse je razmetano, — véliki altar je kakor na véliki petek; — tabernakelj razbit, cibori sreberni vzet s 50 ss. Hostijami, kterih ni nikjer; nimamo zdaj sv. Reš. Telesa kam djati. Do monštranice niso mogli. Celo čop od lustra je odrezan. Še kerstnega kamna niso pri miru pustili... Vse je bilo odperto — in vzeta lepa sreberna posoda s sv. oljem. Pred cerkvijo stojijo 3 hlodi, s kterimi so tatovi vdrihali. — Vsa fara joka in žaluje: da bi le sv. R. Telo dobili! — Tisto jutro je bilo obhajilo, pa ni bilo sv. R. Telesa v tabernakeljnu; za silo se je od vélike Hostije nekoliko odlomilo. Ljudstvo je revno, — še za sol nima, — cerkev nima nič premoženja. Kaj hočem početi. Taki sem, da sem malo živ.

Ali bi smel ljubo „Danico“ prositi, da bi malo poprosila dobre ljudi? — Ne morem več, — le prosim še enkrat. Ferd. Rebič.

Pristavek. Velika sila je iz teh verstic očitna, ljudstvo v unem kraju prav ubožno: revežem in svetišu veljá — kdor kaj dá! Vr.

Pervi ud iz „katoliške družbe“, kolikor se vé, je bil pokopan v ponedeljek, 12. t. m., namreč g. Ferdinand Kozak, posestnik in mesarski mojster v šenpeterskem predmestji. Kaj lép je bil sprevod; gosp. predsednik gr. Wurmbrand, podpredsednik dr. Kosta, več korarjev, duhovnov in druzih udov ga je med obilno množico spremljalo. Bog mu daj večni mir!

Prošnja do naših gg. misijonarjev v Ameriki. Svojci, zlasti oče, čast. g. Jan. Velikanje-ta, ki je bil šel ko bogoslovec s preč. g. Pircem v Ameriko, močno želé zvediti, če je še živ in kje da je? Morebiti so se pisma zgubile. Prosijo tedaj, naj bi kteri čč. gg. naznanil, kako in kaj je z gosp. Jan. Velikanjem? —

Ljubljanski mestni odbor je odrekel dosedaj pridavek (113 gl.) k katoliški predmestni šoli v Ternovem, — pa miloval, da ne more pridavka privoliti za šolo Lutrovega verstva, ktere razširjenje bo zagovarjal, gledal pa tudi odpraviti Ternovsko šolo. V poslednji je naštel kacih 20 šolarjev, če tudi jih je saj še čez 30. —

„Tagblatt“ tarna, da trop ženskih, gredé z Rožnika, je pél „Hali halo,“ in prašaje je obupal, če bo „Danica“ to napako posvarila? — Kaj pa, ko bi „Tagblattu“ tudi mi postavili eno vprašanje, n. pr.: Kaj je večí bedarija: Hali halo peti, ali takim o svarilu govoriti, ki so menda sami „vsega hudega na Kranjskem krivi?“ Ali pa: Kaj je večí greh: Hali halo peti, ali pa zoper pravice Kristusove cerkve rogoviliti?

V Kranji na spodnjo gimnazijo sta imenovana za prava učitelja gg. Mat. Vodušek, doslej v Mariboru, in Fr. Krašan, doslej v Gorici.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Čast. g. Matija Štrucel, dekan v Kočevji, je dobil faro Dolenjo vas; in Kočevje je razpisano 10. julija.

V teržaški škofii. Prečast. g. Juri Jemic, fajm. v Ivanacu, se je podal v pokoj. Č. g. Jan. Lupina je prestavljen iz Pirane v Petrovijo. Č. o. Vid Angel a Jovia Collis, iz kapuc. reda, gre začasno za duh. pom. v Buje. — Umerla sta čč. gg.: Ant. Zappador, v pokoju v Černem verhu, 12. rož.; Mih. Cimador, v pokoju v Bujah, 20. rožn.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Gabrii v blagoviški fari. A. P. 1 gl.

Za afrik. misijon. A. P. 4 gl.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. P—n: Za eno hvala, za drugo protest. — G. J. F—l—: Opravli. Gratias intim. pro utroque. G. Št.: Tudi s tem ste jo dobro zadeli; serčna hvala! — G. J. G. Fride kmali.

Odgovorni vrednik: **Luka Jeran.** — Natiskar in založnik: **Jožef Blaznik** v Ljubljani.